

TEATRUL „BULĂNDRA“ PE SCENE ITALIENE, ȘI VESTGERMANE.

Opt reprezentații în răstimp de patru săptămâni la Florența (la Rassegna Internazionale dei Teatri Stabili), Regensburg, Frankfurt pe Main și Essen. O „colecție“ de peste 30 de cronici, în majoritatea lor elogioase. Iată, sintetic, bilanțul turneului peste hotare întreprins în aprilie-mai de Teatrul „Bulandra“.

„Mi se pare necesar să subliniez semnificația pe care o are înscrierea pe afișul unui teatru stabil, cum e cel din București, a unui spectacol atât de fin, care se adresează inteligenței, fiind înțeles nu numai ca satisfacere a gustului facil al multora, ci și ca stimulente pentru subtilitate spirituală — scrie despre *Nepotul lui Rameau* Paolo Emilio Poesio în ziarul „La Nazione“ din Florența. Criticul elogiază calitatea regiei lui David Esrig și observă „cu cit gust și simț al măsurii a știut regizorul să conducă dificilul joc în doi al textului“. Prețuirea de care s-au bucurat protagoniștii spectacolului, Gheorghe Dinică și Marin Moraru, este unanimă. Cunoscutul dramaturg și publicist Massimo Dursi scrie, de exemplu, în „Il Resto del Carlino“ din Bologna: „*Nepotul lui Rameau* e interpretat de Gheorghe Dinică cu vigoare și inspirație, într-un echilibru al efectelor dramatice cu bufonada, în care acea demnitate evocată iarăși și iarăși împotriva reprimării și umilinței, revine ca un element dominant, de factură violentă. Marin Moraru creează cu autoritate rolul lui Diderot, rol de provocator al celui alt personaj“.

Un ecou extrem de favorabil a trezit și *Leonce și Lena*, atât în Italia cât și în Republica Federală a Germaniei. Presa italiană salută spectacolul ca un important eveniment teatral: „Büchner reîntinerit“ („La Nazione“ — Florența), „Un basm de Büchner între suris și ironic“ („La Stampa“ — Torino), „Regia lui Ciulei — prestigioasă, plină de fantezie, de nivel european („Paese Sera“ — Roma). „Demonstrație în domeniul Büchner“ („Frankfurter Allgemeine Zeitung“ — Frankfurt pe Main), „Büchner a învins în românește“ („Neue Ruhr Zeitung“ — Essen). Analizele au relevat printre caracteristicile esențiale ale spectacolului, lipsa de prejudecăți, vivacitatea, bogăția de umor în care a fost conceput, precum și modul de interpretare a actorilor — „existențialist, corectat însă de o continuă complicitate cu publicul, de un continuu și reciproc divertisment“ (Arturo Lazzari în „L'Unità“).

Opiniile presei vest-germane despre *Leonce și Lena* au venit să întregască cele scrise de ziarele italiene. „Die Woche“ din Regensburg, sub titlul „Înaltă școală a artei teatrale“ scrie: „Cine ar fi crezut că din *Leonce și Lena* a lui Büchner se poate realiza un spectacol atât de grandios?“ Iar „Abendzeitung“ din München după ce precizează că „prologul dă piesei acea actualitate care persistă în conștiința spectatorului“, apreciază spectacolul drept „o strălucită realizare de ansamblu“.

Numeroase elogii s-au aduse echipei actricești. „Tensiunea spirituală a publicului a fost răsplătită de admirabilele performanțe interpretative. În primul rând melancolic-meditativul prinț Leonce — Ion Caramitru — într-adevăr îndrăznețul Valerio — Virgil Ogășanu, — totuși în niciun chip inofensiv, ci plin de spirit profund, și agitatul regemaronetă Peter — Marin Moraru“. (Hans Günter Röhring în „Tages Anzeiger“ — Regensburg). „Irina Petrescu, o proeminentă actriță română de film, o ridică pe Lena din pasivitatea de păpușă a unei apariții de vis și o conturează cu delicată naturalitate în scena de dragoste atât de reținută“. (Jürgen Kritz în „Frankfurter Allgemeine Zeitung“).

Izolată, s-a făcut auzit totuși și cite un glas critic, ca, de exemplu, cel al cronicarului Benjamin Henrichs de la „Süddeutsche Zeitung“ din München. După ce declară că „dacă iubești o piesă de teatru devii nedrept față de orice reprezentare a ei“, cronicarul susține, printre alte considerații critice: „La Ciulei, *Leonce și Lena* se fărâmițează într-o bogăție de acțiuni pantomimice, uneori scilpitoare, dar adesea numai plicticoase“. În același articol, el elogiază în schimb, cel de al doilea spectacol românesc prezentat la Regensburg, *Tandrețe și abjecție* de Teodor Mazilu, ale cărui schițe le găsește „pline de spirit“. Și adaugă: „Cornel Todea a pus în scenă în mod atractiv și cu finețe aceste schițe satirice, fără a exagera fals-expresiv elementul caustic. În Octavian Cotescu (...) am avut ocazia să cunoaștem un comic de mare strălucire. Cotescu a păstrat o superioară distanță parodistică față de rolurile interpretate“. Tot despre spectacolul *Tandrețe și abjecție* și despre Teodor Mazilu, citim în „Die Woche“: „Mazilu este un mare talent. El are la areul său săgețile cu care străpunge mișcăvia. Cinci piese — cinci lovituri care își ating ținta“. Iar Kunt Höfner subliniază în „Tages Anzeiger“: „E nevoie de multă convingere iluministă pentru a scrie satire ca Teodor Mazilu și e necesară o credință adecvată pentru a juca *Tandrețe și abjecție* de acest autor“.

M. L.

